

MALAX
MUSEIFÖRENING rf

Fridfull Jul 2001 och Gott Nytt År 2002

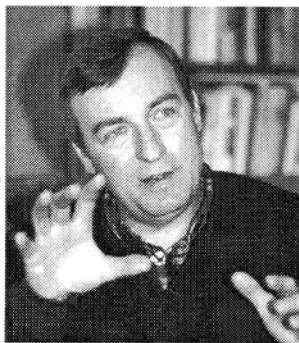
tillönskas av Malax museiförening rf

Till alla som genom donationer, genom arbete eller på något annat sätt under år 2001 bidragit till att museiverksamheten utvecklats framförs **Ett varmt tack!** Vi ser fram emot ett fortsatt gott samarbete år 2002!

Brinkens museum 22.2.2001

Styrelsen för Malax museiförening rf

Foto VBL-Mikael Herrgård

Ordförandens tankar

I många sammanhang hör man ordet kultur. Vad är då kultur? Kanske allt vad som ger en guldkant i livet? Traditioner, musik, konst, vårt språk, vår religion och vår historia, ja listan kunde göras lång. På senare tid har man åter upptäckt hur viktig kulturen är för välbefinnandet. Som ny ordförande för Museiföreningen kan jag bara instämma. Det har varmt mitt hjärta att se hur många människor som satsar stor del av sin fritid på att hålla kulturen i Malax levande, genom sin frivilliga insats för historien och för bevarande av just kulturen.

I somras fick mina starka känslor för hembygden en puff framåt i och med ett besök från Nya Zeeland av ättlingar till familjen Styris. Då gick det upp för mig att

denna familj kan spåras ända till 1500-talet, och att förfäderna bl.a. bodde 350 år vid kanten av Malax å. Nyzealändarnas minnen och t.o.m. anekdoter hade ännu anknytning till Malax och Paxal. I det kan man spåra längtan till det som var och spekulera i hur livet kunde ha varit.

Arbetet som görs av Museiföreningen är av största vikt för oss, men också för kommande släktled. Föreningen har många järn i elden, just nu är trädgården från sekelskiftet främst på dagordningen eftersom vi försöker få EU-medel för att utvidga och förbättra det som finns. Ett arkiv är vår nästa önskan. Det är ett stort projekt som fordrar många euron, men oerhört viktigt med tanke på allt som dokumenterats. Behov finns samtidigt av ett referensbibliotek, som också kunde användas av forskare.

Tack för att Ni stöder vår verksamhet - försök också ta med alla edra nära och kära i vår betydelsefulla museiföreningsverksamhet. - Och gör ett besök, det lönar sig!

Malax den 11.9.2001
Lorenz Uthardt

En redaktionskommentar om vårt nya blad

Museiföreningen planerar att i fortsättningen hålla kontakt med sina medlemmar via ett litet medlemsblad. Det här "provnumret" är vårt första trevande försök i den vägen, nästan mest för att vi själva skall få litet nybörjarinsikter om vad bladet egentligen bör innehålla och om vilka praktiska bestyr som redigeringen, framställningen och distributionen förutsätter. Bladet kommer väl att bli en ganska anspråkslös publikation utgiven bara ett par gånger i året, men innehållet skall i alla fall

tjäna som nyttig information om Museiföreningens aktuella idéer, projekt, evenemang etc. Dessutom kommer föreningen att via bladet vända sig till medlemmarna med begäran om hjälp och medverkan på olika punkter - som en lämplig början ber vi er om förslag till namn på det nya bladet!

Redaktör är Leif Finnäs
Snickerivägen 3,
66100 MALAX, tel.
3651063 el. 050-5252513.

Innehåll på övriga sidor

Fjolåret -
en livaktig millenniestart
Nytt år, ny ordförande,
ny verksamhet
Nuläget

Tack!
Hjälp!
Bli medlem!
Kontakta!
Julklappstips!

Fjölåret - en livaktig milleniestart

Vid föreningens vårmöte den 26 april i år presenterades redogörelser över *verksamheten år 2000*. Vid **Brinkens museum** hade arbetet koncentrerats framför allt på det fortsatta arbetet med Malm-Kaalas stuga och jordbruksutställningen, och på restaureringen av systrarna Orres trädgård. Museiträdgården håller på att bli en av föreningens verkliga specialiteter, och har redan hunnit väcka befogad uppmärksamhet inte bara bland vanliga blomsterintresserade besökare, utan också bland forskare och bidragsgivare. Trädgården blev under året bl.a. föremål för en magistersavhandling och ett generöst penningbidrag från *Maiju ja Yrjö Rikalan Puutarhasäätiö*.

Susanne Lagus guidar i trädgården 6 augusti 2000

Efter en intensiv specialprojektperiod 1995-1999 betecknades året 2000 vid **Kvarkens båtmuseum** som ett "intressant mellanår". De unika samlingarna lockade alltjämt besökare också mycket fjärran ifrån, och bland det halva tusental som antecknat sig i gästboken fanns både ryssar, spanjorer, polacker, amerikaner och kanadensare. Till båtmuseets image utåt bidrog också att fälbåten med dithörande säljaksföremål och -bilder fortsättningsvis var utlånad till utställningen *Människor och båtar i Norden*, som under år 2000 visades i Torshavn på Färöarna, Reykjavik, flera norska städer samt Åbo. Som ett exempel på mera lokalt förankrade projekt kan nämnas samarbetet med Malax navigationsklubb och medborgarinstitutet om att bygga en kopia av museets skötbåt från 1860.

Arkeologiverksamheten kretsade under år 2000 framför allt kring **Järnåldersleden** i Nissashaga. Leden besöktes under året

Sköldbuckla från Jonkaisbränno. Foto Mikael Herrgård

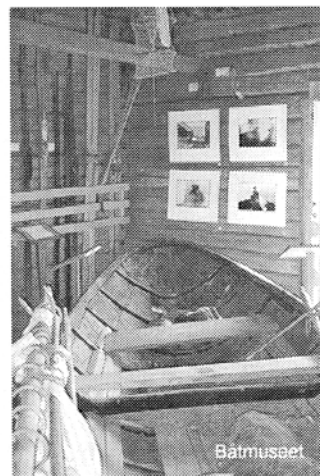
också av repre-sentanter från Museiverket, bl.a. för att få synpunkter på ledens nuvarande och framtida användning. Föreningen erhöll bidrag utifrån för att låta fotografera ett drygt femtiotal arkeologiska fynd från Malax, vilka uppbevaras i Helsingfors, och på så sätt få underlag för en bildutställning på Museiområdet eller vid järnåldersleden.

Medlemsantalet under år 2000 var ca 150. Verksamheten förbilligades som vanligt genom talkoarbete och frivilliga insatser, och bl.a. eftersom en hel del penningstöd för olika verksamheter dessutom beviljades utifrån, var föreningens ekonomi i hyggligt skick. Bokslutet för året visade till och med ett visst överskott.

Nytt år, ny ordförande, ny verksamhet

Efter en långvarig och helhjärtad ordförandegärning hade **Siri Hagback** redan en längre tid signalerat att hon gärna skulle överlämna föreningsstyret i andra händer, och inför senaste årsskifte tillträdde som **ny ordförande Lorenz Uthardt**. Trots att han inte tidigare varit aktiv i föreningen, har han med sin organisationsvana, sin idérikedom och sitt engagerade och engagerande sätt redan hunnit infria de förväntningar som ställdes på hans ordförandeskap.

Museiföreningen breddade också sitt register genom att efter nyår inleda **lokalhistorisk forskning** som en ny aktivitetssektor. För att ge fart åt verksamheten bildades en "lokalhistorisk grupp" med uppgift att gå igenom olika forskningsuppslag. Gruppens diskussioner resulterade redan under vårvintern i att vissa historieskrivningsprojekt initierades bl.a. om bygdens tidigare musikliv, socialvården i det gamla Malax, och biografen Bio Lyran.

Nuläget

Föreningen avslutade i oktober årets i varje fall utåt sett livligaste verksamhetsperiod när museiområdena befolkades av talkoarbetare, sommaranställda och besökare. Arbetena på att utveckla **Brinkens trädgård och jordbruksutställningen** fortsatte, och bland specialutställningar och -evenemang kan vi notera en **utställning av linnetextilier** på Brinken, utställningen av Umeåfotografen Anders Westerlunds **båtbilder** på båtmuseet, **sommarandakten** och **"blomsterdagen"** vid Brinken i juli respektive augusti, samt studie- och rekreationsresan till Esse-Larsmo-Purmo. Ett par pedagogiska insatser gjorde man i början av september, med en **eternellbindningskurs** och ett **besök från Köpings skola**, varvid eleverna bl.a. fick vara med om att skära vete på Brinkens lilla vetefält, och baka bröd av mjöl malet på handkvarn.

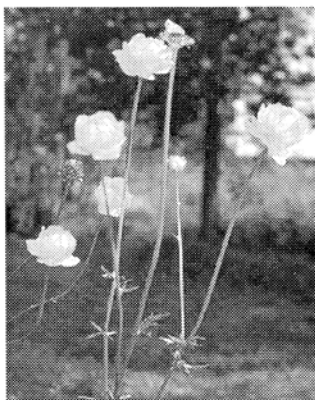
Ett särskilt synligt och välkommet resultat av sommarens talkomödor var **färdigställandet av Malm-Kaalas stuga**, som för tre år

sedan flyttades från Köpings till Brinkenområdet. Huset representerar ett lillstugubygge från 1868, som genom vissa modernare installationer nu också inhyser toalettutrymmen och kokmöjligheter, och därför lämpar sig utmärkt som reception, kaffestuga och samlingsplats för besöksgrupper, styrelsemöten osv. Med den nätta och ändamålsenliga stugan i centrum, den i sommar alldeles ovanligt välskötta omgivande miljön, den prunkande trädgården, och den med "kaffeserveringssöndagar" nu ända till mitten av september uttänjda besöksäsongen, ger Brinkens museum nästan intryck av att ha blivit "färdigt". Intrycket är förstås bedrägligt, särskilt om man betänker hur mycket som **ännu återstår att göra** inte minst för att reda upp samlingarna och utställningarna inne i de olika husen. Ett problem som i de sammanhangen börjar upplevas som alltmera påträngande är mängderna av "överlopps" material, som borde kunna magasineras annanstans eller helt enkelt avyttras.

Bland förestående **utmaningar** som kräver litet mera tid och pengar än vanligt finns alltså utvecklandet av museitradgården, och här har föreningen lämnat in en anhållan om medel från ett **"parker och trädgårdar"-projekt**

stött av EU. För utvecklandet av båtmuseet har också anhållits om EU-medel inom ramen för ett delprojekt rörande maritimt arv, **"Ekot från kusten"**. Den nya lokalhistoriska verksamheten har igen gett en påstöt åt en gammal tanke att föreningen skulle behöva ett arkiv för uppbevaring av olika text- och bildokument, och dessutom för textiliesamlingarna; arkivet kunde lämpligen också kombineras med ett referensbibliotek för amatörforskare och andra intresserade. Anslag för inledande **planering av ett arkivbygge** har sökts från Svenska kulturfonden.

Tack!

Museiföreningen får uttrycka sitt varmaste tack till följande inrättningar och personer, som hittills under året beviljat penningunderstöd eller har donerat material.

Inrättningar: Aktia Bank, Almedahl Ab, KWH, Majju ja Yrjö Rikalan puutarhasäätiö, Malax kommun, Museiverket, Svenska kulturfonden, Svenska odlingens befrämjare, Svenska Österbottens förbund för utbildning och kultur, Svensk-Österbottniska samfundet, Vasabygden, Yttermalax skifteslag, Övermalax skifteslag.

Enskilda: Ernst Ahlskog, Sven Aspegren, Elin Aspholm, Vidar och Ann-Mari Björknäs, Elma Dahlsten, Herbert Forth (Solf), Siri Hagback, Ingmar och Doris Hagstrand, Birgitta Holm, Vilhelm Holmgren, Edit Lund, Sven Långs dödsbo, Kenneth Löfgren, Gunnar Lågas, Håkan Malm, Runar, Nieminen, Torsten Rabb, Stig och Åke Rodas (Vikby), Elin Röjroos, Alf-Erik Rönnholm (Munsmo), Ellen Skogman, Sven Smulter (Vasa), Adele Sten, Eli Styris dödsbo, Karl-Erik Söderback, Ralf Söderback, Valter Söderback, Karin Södergård, Eva-Brita Uthardt och Gösta Ågren (Nykarleby). Personerna från andra kommuner har gett föremål till Kvarkens båtmuseum, vars uppsamlingsområde är hela Österbotten.

Hjälp!

Museiföreningen är förstås alltid intresserad av "allt gammalt" - ta därför kontakt med t.ex. någon av styrelsemedlemmarna ifall du har viktig eller annars intressant information om gångna händelser i bygden, om du har gamla bilder, dokument eller föremål att visa upp och ev. donera till föreningen, osv. Under

HJÄLP-rubriken i vårt blad kommer vi att efterlysa sådant som för tillfället intresserar oss alldeles särskilt, med tanke på vissa aktuella projekt. Just nu undrar vi t.ex. vem som kan ge oss hjälp med:

1) fotografier som illustrerar gammaldags bondgöromål. Det är särskilt färdigställandet av *Bondens år*-utställningen på Brinken som aktualiserar behovet av bilder som illustrerar eller åtminstone på något sätt anknyter till bondliv och lantgöromål: hushållsarbete, boskapsskötsel, hemslöjd, jordbruk, skogsarbete, virkeshantering mm dylikt. *Kontakta Göran Strömfors (t. 3651123) eller Leif Finnäs (t. 3651063).*

2) information om musiker och musikaktiviteter. Vår nya lokalhistoriska verksamhet har bl.a. lett till ett intresse för musiklivet i bygden, både ifråga om enskilda spelmän och hela ensembler. - Var fanns t. ex. dansbanor på det tidigare 1900-talet, och vad för sorts musik på vilka instrument brukade vem spela där? - Vem vet något om tidiga fiolister, dragspelare, gitarrister, banjoister osv, eller om dansband, körer, stråk- och blåsorkesterverksamhet? Även här är fotografier högst intressanta, också sådana där musikern/ musikerna inte med säkerhet kan identifieras. *Kontakta Leif Finnäs (t. 3651063).*

3) den speciella uppgiften att hitta på ett namn för vårt medlemsblad! Namnet skulle få vara litet fyndigare än "Museiföreningen informerar", och dessutom gärna beakta att vår förening ju inte sysslar enbart med traditionell museiverksamhet, utan också beskriver bygdens förgångna via andra aktiviteter, som t.ex. arkeologi och lokalhistoria. **Den som ger det bästa namnförslaget kommer att bli generöst belönad med hedersbetygelser, någon lokalhistorisk bok, gratis inträde till museiområdena under en hel säsong eller dylikt.**

Bli medlem!

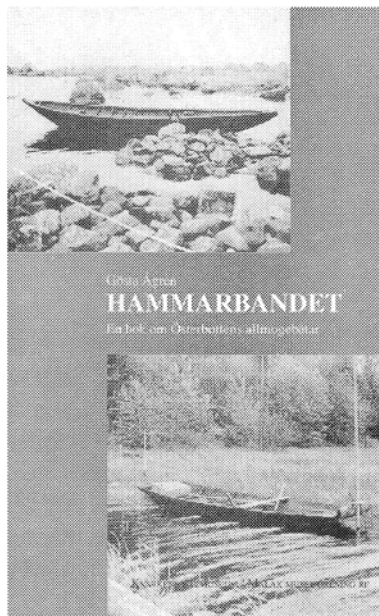
Delta i uppbyggnad och underhåll av våra musei- byggnader eller delta i någon annan av föreningens verksamheter kring arkeologi, textilier, fotografier, gamla handlingar, traditioner och annan lokalhistoria, trädgård, utställningar m.m.! Stöd föreningens verksamhet genom att bli medlem! Årsavgiften är 40 mk eller 7 euro.

Kontakta!

Närmare uppgifter om medlemskap, talkoarbeten, donationer mm ger styrelsemedlemmarna:

Lorenz Uthardt (ordf) 3654541,
Karl-Gustav Dahlsten
(viceordf.) 365 4371,
Margaretha Lindholm (sekr.)
365 1159, Britt-Helen
Flemming (kassör) 365 4572,
Siri Hagback 365 4344, Leif
Finnäs 365 1063, Göran
Strömfors 365 1123 (sekr. för
båtmuseet), Majvor Sundbäck
0407613384 och Inga Österblad
365 1808.

December 2001
Redaktör: Leif Finnäs
Layout: Göran Strömfors
Bilder: Malax museiförenings
bildsamling (om ej annat nämns)

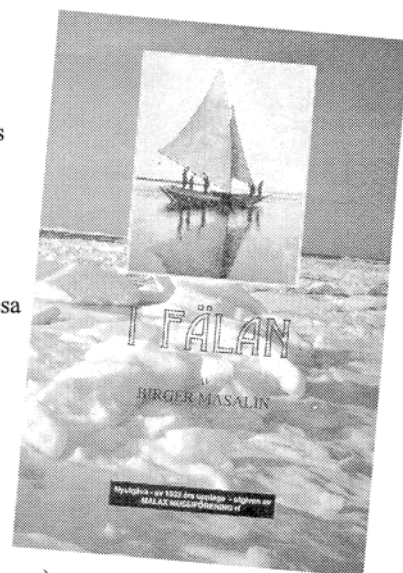

Julklapptips!

Gösta Ågrens
HAMMARBANDET
En bok om Österbottens
allmogebåtar. 136 sidor,
nästan 200 bilder!
80 mk eller 13 euro

Birger Masalins
I FÅLAN. En säljaksresa
1932 skildras.
80 sidor, illustr.
50 mk eller 8 euro

Nytryck av Kvarkens
båtmuseum. Säljs vid
biblioteket i Malax eller
av Karl-Gustav Dahlsten,
Övermalax, tel.3654371
(sommartid även vid museerna)

Interiör från Kvarkens båtmuseum sommaren 2001: i förgrunden Gösta Ågrens segeljolle *Älvan* (donation 2001). Ett par ekstockar har även erhållits till båtmuseet i höst från Munsmo och Bolot i Korsholm: donatorer är Alf-Erik Rönnholm och Herbert Forth. - Bilderna på väggarna ovan är en del av Anders Vesterlunds (Umeå-fotograf) utställning *Allmogebåtar - från färder i Östersjön under 30 år*.

Aanacko 2002 har utkommit!

Almanackan utges av Malax museiförening och Lions Club Malax. Den innehåller texter och bilder från "det gamla Malax". Den kan köpas i affärer, banker och bibliotek i (primär-) Malax. Pris 30 mk eller 5 euro.

Aanacko 2002

med bilder från det gamla Malax

Almanackan är utgiven av Malax museiförening r.f. och Lions Club Malax Årgång 7.

